

TAZETTE #7

THEATERAANZEE.BE

DONDERDAG 02/08/2012

WOORDEN KUNNEN LIEGEN, LICHAMEN NIET INTERVIEW MET LISBETH GRUWEZ

In een alles verzwelgende duisternis belicht een vierkante lichtbundel een vrouw op scène. Haar bewegingen worden voortgestuwd door de tonen van een ingenieuze geluidscompositie. Een montage waarin flarden van een speech van de Amerikaanse televisiepredikant Jimmy Swaggart zijn verwerkt. Ze zit strak in het kostuum, deze vrouw. Op haar witte hemd en zwarte broek valt geen kreukje te bespeuren, haar lakschoenen glanzen. De geluidsgolven in de zaal lijken zweepslagen die de danseres tot beweging dwingen. Of omgekeerd misschien. *It's going to get worse and worse and worse, my friend* van Voetvolk, het dans- en performancegezelschap van choreografe Lisbeth Gruwez en muzikant Maarten Van Cauwenberghe, speelt vandaag en morgen in Club Terminus. Wij spraken met Lisbeth Gruwez over haar voorstelling. "Eigenlijk was het uitgangspunt de vraag hoe een lichaam spreekt. Want een lichaam liegt niet, terwijl woorden dat wel kunnen.", vertelt ze ons.

De voorstelling vermengt retoriek – het geven van een speech – met dans. Zijn er dan overeenkomsten?

"Voornamelijk de lichaamstaal, denk ik. Ik heb voor deze voorstelling onderzocht hoe non-verbale communicatie een massa kan begeisteren. Dat is zeer dankbaar materiaal voor een dansvoorstelling. Ik was gefascineerd door mensen die zo intens spreken dat ze zichzelf in hun woordenstroom verliezen. *Ranten* heet zoiets. Meestal gaat het lichaam daar dan in mee en worden de gestes steeds groter en heftiger. Er is zo'n filmpje van regisseur John Cassavetes waarin hij een antwoord van maar liefst een halfuur geeft op een enkele vraag van een journalist. Hij was kwaad dat er niemand naar zijn film *Opening Night* was komen kijken. Ik vond dat fantastisch: de manier waarop die man zich opwindt. Maarten (*Van Cauwenberghe, HD*) reikte daarop een plaat aan met een speech van de ultraconservatieve predikant Jimmy Swaggart. Een fantastische *ranter* is dat. Zijn show duurt een vol uur, waarbij hij aan één stuk blijft doorrazen. Die speech hebben we in kleine stukjes opgedeeld en onder de bewegingen gezet. Dat bleek een mooie combinatie te zijn."

Waar een doorsnee predikant uitbundig gesticuleert en

zoveel mogelijk ruimte inneemt, leg jij jezelf de beperking op van een kleine, door licht afgebakende ruimte.

"We zijn vertrokken vanuit de idee om met gebruik van licht een ruimte in een ruimte af te bakenen. Een soort van lichtarchitectuur in navolging van Albert Speer. Die man deed eigenlijk fantastische dingen, maar helaas voor het verkeerde doel (*Speer was architect onder het Duitse naziregime, HD*). Het belangrijkste is dat de focus echt op de speler ligt. We werken zonder decor - het is allemaal heel clean en netjes. Maar ik ben wel voor sobere voorstellingen eigenlijk. Voorstellingen die alleen gebruiken wat echt nodig is."

Het geluidsontwerp van Maarten Van Cauwenberghe is een essentieel onderdeel van de voorstelling. Hoe is jullie samenwerking tot stand gekomen?

"Wij zijn eigenlijk al '*partners in crime*' van toen we nog samen in de voorstelling *Quando L'Uomo principale è una donna* van Jan Fabre speelden. Ondertussen kennen we elkaar al tien jaar, waarvan zes jaar samenwerking bij Voetvolk. We zijn een soort van tandem geworden. (*lacht*) We zitten ook altijd samen in de studio als we iets nieuws aan het maken zijn. Ik kan niet zonder hem, en hij niet zonder mij." (*HD*)

VANDAAG EN MORGEN OM 17U @ CLUB TERMINUS

BUCKET BOYZ EN BLUE MONDAY PEOPLE JONG MUZIEK

“Die groep Hollanders die op emmers speelt.” Zo werd er over The Bucket Boyz gesproken de voorbije dagen. En dat het vorig jaar niet gelukt was om tot in Oostende te geraken, maar nu hopelijk wel. En inderdaad: ze stonden er, de Boyz, in het Fort Napoleon en op Café Koer. Met een banjo in de aanslag en een originele constructie die de basisfuncties van een drum en een contrabas verenigt. Wat kundige handen al niet vermogen met een stuk touw, een jerrycan en een bezemsteel... O ja, er was effectief ook een emmer, maar die diende vooral als stoeltje voor de drummer. En neen, die opvallende instrumenten van The Bucket Boyz zijn geen gimmick om mensen te lokken. Daarvoor is hun muziek – een stevige portie country en bluegrass – veel te meeslepend en is hun energieke act veel te authentiek. Dat laatste werd al meteen duidelijk tijdens het opkomen voor hun concert in de tent: “om het ijs te breken” werden er eerst wat trucjes gedaan met een van hun loslopende honden. Die hond heet Poes, overigens. U begrijpt dat het ijs snel gebroken was. En toen moest het echte optreden nog beginnen. Dat gebeurde met een interpretatie van de Amerikaanse klassieker ‘Poor Wayfaring Stranger’. De drie muzikanten zongen het nummer in koor, wat typisch is voor de bluegrass. En hun korrelige stemmen klonken mooi samen, mooi zoals ook David Eugene Edwards van 16 Horsepower heerlijk kan zeuren over de misstanden op deze aardkloot.

In deze reeks van Jong Muziek, waarin nogal wat dichters/songwriters hun poëtische ding doen, was de passage van The Bucket Boyz een geschenk. Het trio uit Amsterdam speelt ‘vuile’ muziek die niet zozeer uit het hoofd dan wel uit de buik komt, of van nog lager. Waarmee we de expliciete maatschappijkritiek in hun songs zeker niet willen relativiseren. Het was vooral een verademing om een band te zien spelen die met beide voeten op de grond staat, voortbouwend op muzikale tradities die diep geworteld zijn in de tijd. The Bucket Boys brachten met hun ongecompliceerde attitude een definitie van country in herinnering zoals de Amerikaan Harlan Howard die ooit formuleerde: *“All you need are three chords and the truth.”*

Vandaag is het de beurt aan Blue Monday People. Dit keer staat er zwoele soul-jazz op het menu. Pieterjan Vervondel: “Ze haalden hun naam van een nummer van Curtis Mayfield. Maar ik hoor er ook Marvin Gaye in. Misschien omdat de zanger graag verhalen vertelt. Het is sfeervolle muziek, met niet veel meer dan zang, gitaar en contrabas. En het zijn superlieve mensen. Ook niet onbelangrijk.” (SH)

VANDAAG OM 11U30 @ FORT NAPOLEON EN OM 15U00 @ CAFÉ KOER

STEL JE VOOR, IK ZOEK EEN STAAT RECENSIE HET HUIS VAN AFGEVAARDIGDEN

Het jonge collectief Het Huis van Afgevaardigden palmt het Vredegerecht in en ijvert er voor een nieuwe staat. Eentje waarin er wel naar de verlangens van de mensen geluisterd wordt. Om de verhalen en besognes van de ‘gewone mensen’ te weten te komen, trok dit drietal zich twee weken terug in de omgeving van Amsterdam-Centraal.

Maarten Ketels (op TAZ ook te zien in *Hitler Is Dood*) bouwde zijn huisje in de centrale hal van het station. Bij het begin van *Stel je voor, ik zoek een staat* vertelt hij meteen een anekdote die doet vermoeden dat de mensen niet echt op hem en zijn kunst zaten te wachten: wanneer hij tapijten uitrolde, vroegen toevallige voorbijgangers of hij toch geen moskee aan het optrekken was. Is het zo erg gesteld met Henk en Ingrid?

Rebekka De Wit (ook te zien in *Hoe dit het verhaal werd*) nestelde haar huisje op de tweede verdieping. Een treinstation is een plek waar mensen van allerlei soort, geloof en slag langskomen: zo ‘dumpst’ een vrouw haar oude joodse man aan een huisje zodat ze zelf kan gaan shoppen, en komt een moslimman die voor het eerst in Nederland is de weg vragen naar het huis van zijn broer. De zoektocht naar mooie verhalen ruilde blijkbaar geregeld plaats voor het beantwoorden van praktische vragen van de gehaaste voorbijgangers.

Freek Vielen tot slot, het derde lid van het collectief, verbleef twee weken in een container aan de achterzijde van het station, over de rivier het IJ. Daar had hij rustig de tijd om een nieuw systeem voor onze maatschappij uit te denken. Eentje met meer democratie, zoals in de tijd van de Grieken. Op het moment van hun stationsresidenties (september 2010) was er in België namelijk geen regering en was Nederland volop in de ban van Wilders.

Ketels en De Wit merkten op dat “elk gesprek goed liep zolang het over problemen en oplossingen ging”, maar dat het fout liep “zodra het over politiek handelde”. Aan het einde van de voorstelling geeft Freek Vielen een indrukwekkende uiteenzetting over het ‘Negentafelensysteem’, een nieuwe politieke orde waarmee hij ons huidige systeem – letterlijk – in haar onderbroek zet. Want geef toe: nu leven we in “de dictatuur van de toevallige meerderheid”. Alleen al voor deze nieuwe denkpiste – die we gerust wat verder uitgewerkt willen zien – is de voorstelling verplicht voer voor politici.

Het Huis van Afgevaardigden slaagt erin om op een snuggere en geestige manier kleine verhalen te vermengen met maatschappijkritiek. Het stelt daarbij niet simpelweg vast dat het systeem niet werkt, maar geeft ook een alternatief. Die vermenging van anekdotiek en ideologie is ook nodig: anders loopt de voorstelling het risico om een verhalendatabank (zie ook de *Naast*-cyclus van BZB) of een droge les te worden. Benieuwd wat Het Huis van Afgevaardigden volgend jaar zal brengen op TAZ, nu ze de TAZ-SABAM Jongtheaterschrijfprijs gewonnen hebben. In afwachting daarvan verspreiden wij alvast deze op de Power Rangers geïnspireerde groet van onze nieuwe staat: *Empower yourself! Thumbs! Butterfly! (FT)*

VANDAAG EN MORGEN OM 16U @ VREDEGERECHT

CÉSAR, MIJN BROER IS EEN PAARD

INTERVIEW FILIP BILSEN

Wie dacht dat het TAZ-programma op de achtste dag weinig nieuws zou brengen, heeft het mis. Maar liefst vier premières staan er vandaag geprogrammeerd. Van *fABULEUS* bijvoorbeeld. Dat speelt vanavond *César, mijn broer is een paard* in het OLV-College. Theater op locatie, zoals de meeste voorstellingen op TAZ, is voor deze acteurs dagelijkse kost. De Tazette sprak met maker en acteur Filip Bilsen.

“In 2006, toen we de voorstelling voor het eerst brachten, speelden we het stuk nog gewoon in een klassieke zaal. Toen *fABULEUS* enkele jaren geleden een aantal repertoires begon te hernemen, waaronder *César* wilden we het vanaf dan op locatie spelen. Het moet fantastisch zijn om als kind buiten de schooluren terug naar school te gaan en zo'n heel avontuur te beleven. En vooral de dag erna, wanneer je opeens bepaalde plekken op school op een heel andere manier begint te ervaren. Wie weet zijn er ergens nog wel sporen terug te vinden! Nu, zo'n voorstelling op locatie is niet te onderschatten. Er kruipt heel wat voorbereiding in. We spelen ook niet op één plek in de school. Het publiek beweegt mee door de gangen en lokalen.”

Er hangt een leuke anekdote vast aan jullie titel. Dewelke?

“Ik was in een station affiches aan het ophangen voor de Kunstbende (*FB werkte er op dat moment voor, JM*) en opeens kwam er een jongetje voorbijgelopen. Hij begon een heel verhaal en ondertussen liep hij rond het gebouw. Af en toe kwam hij voorbij gezoekt. Het kon hem niet schelen of ik het begin, midden of einde van zijn zinnen begreep. Toen ontstond dat zinnetje in mijn hoofd: *César, mijn broer is een paard*. Dat zou de titel worden van onze nieuwe voorstelling

Een titel is al iets, maar het is nog geen verhaal?

“Zo beginnen we meestal. Ik vind het leuk om niet op voorhand te weten waar het naartoe zal gaan. Een goede titel kan al veel bevatten. Daar moet je dan natuurlijk wel aan beantwoorden. Vroeger schreef mijn zus een laaiend enthousiaste recensie over onze voorstelling nog voor we begonnen te repeteren. Dan probeerde ik haar recensie waar te maken in mijn voorstelling. Die omgekeerde wereld dat staat me wel aan.”

De voorstelling wil jong en oud bereiken. Hoe doe je dat?

“In de eerste plaats maken we een voorstelling die we zelf heel leuk vinden. We hebben ook allemaal al vaker voor een jong publiek gespeeld, dus weten we op de duur wel waar kinderen wel of niet in meegaan. Kinderen worden trouwens te veel onderschat. Dat ze niet elk grapje snappen is ook helemaal niet zo erg. Wij houden de leeftijd van acht jaar voor ogen omdat dat de leeftijd is waarop kinderen al veel realiteitszin hebben zonder dat ze hun fantasie uitsluiten. Het is ook de leeftijd waarop ze goed kunnen lezen en ze pikken dus veel op. Daar gaat het ook over in onze voorstelling. Kinderen beginnen zich allerlei dingen voor te stellen over hoe volwassenen denken, maar daar maken ze wel hun eigen verhalen rond.”

De voorstellingen op TAZ zijn meteen ook jullie laatste.

“We stoppen grotendeels om praktische redenen. Een van de grootste struikelblokken van onze voorstellingen is dat we maar voor een beperkt publiek kunnen spelen. Dat maakt de voorstelling opeens heel duur. En om in te gaan op de vragen vanuit het buitenland, ja dan moet je weer een vertaling maken. We zijn ook met vijf spelers, dat is best veel.” (*JM*)

VANDAAG EN MORGEN OM 20U30 @ OLV-COLLEGE

TAZ-JARGON

AFLEVERING 4

Nieuw in de *TAZette*: een rubriek waarbij we u, altruïstisch als we zijn, graag helpen om de woordenschat te verwerven waarmee vooral theaterwetenschappers (ja, u daar!) graag uitpakken om hun medemens te intimideren.

6. De *interventie*. Wie niet beter weet, zou denken dat dit woord vooral wordt gebruikt bij ordehandhaving. Dus ook de liefhebbers van de serie *Flikken* - ze bestaan echt, naar het schijnt - zullen goedkeurend knikken, vertrouwd als ze zijn met het politiejargon. Maar de theatersector probeert al enige tijd om dit woord te claimen voor artistieke doeleinden: als definitie voor een onverwachte theatrale actie in de openbare ruimte. Denk aan *flashmobs*. Of aan Nomaden. Zolang het maar niet in de veilige context van een theaterzaal is. Zo bekeken is TAZ dus één grote interventie in Oostende. (*SH*)

BZB: STRIP MET MUZIEK WEER OVER NAAR JOU

Together alone. het gevoel dat je bekruipt als je met verschillende mensen in één ruimte hetzelfde boek leest. In dit geval was dat een stripverhaal met live soundtrack: *Weer over naar jou*. Dit buitenbeentje op het festival lokte gisteren jammer genoeg geen volle zaal, maar de afwezigen hadden ongelijk. De muziek nestelt zich in je oor, het verhaal onder je huid. Oorspronkelijk maakte de vertelling deel uit van het BZB-theatertweeluik *Over naar jou* (2006) en *Weer over naar jou* (2009). De tekst, van de hand van Adriaan van Aken, bleek erg 'verstripbaar' volgens de auteur zelf, en aldus geschiedde. Dit nieuwe concept kwam voort uit de koker van muzikant Youri van Uffelen, muzikant bij Braakland/ZheBilding en kwam tot stand in samenwerking met striptekenaar-illustrator Philip Paquet. Bij de strip zit een cd die je kunt opzetten tijdens het lezen. Maar hier op TAZ kregen we de muziek live voorgeschoteld, door het Deadmanorchestra dan nog wel. Een theatrale tik op de triangel vormt het startschot; we slaan het boek open. Het zwart-witte universum van Paquet kijkt ons diep in de ogen. De zinnen zijn gebald, maar missen hun doel niet als een onophoudelijke opeenvolging van handelingen in een strakke *stream of consciousness*. Tandem poetsen. Naar buiten gaan. Mensen kijken. Doelloos rondwalen. En de klok tikt verder, tot ook het tijdsverloop troebel wordt. In de *ratrace* van de stad en het winkelcentrum lijkt niemand te letten op het hoofdpersonage - een jonge vrouw in de twintig die 'je' wordt genoemd. *Together alone*. Ze probeert krampachtig iets te voelen en koopt dan maar dingen. En nog meer dingen. Het leven als een monopolyspel, met borden die in grote letters holle slogans schreeuwen in gebiedende wijs. Reageer nu! Schrijf je nu in! Neem nu mee! Het gevulde stripbeeld contrasteert met de leegte van het ongebreidelde consumentisme. Het hoofdpersonage kan die leegte niet vullen. De stoppen beginnen door te slaan en de muziek volgt. In de warme sound van de gitaren klinkt tegelijk een eenzame leegte door. Af en toe gaat het luid en hard, maar zelfs de rustige stukken met terugkerende riff weerspiegelen de innerlijke onrust van het personage. Iemand die verloren loopt. De woorden, beelden en muziek verstrengelen zich automatisch. Het leesproces verloopt intuïtief en het is dan ook niet de bedoeling dat je je tempo matigt of even bij de burens kijkt of je nog wel 'juist' zit. Want daar gaat het niet om. Als je evenveel op de beelden als op de tekst let (ze vullen elkaar aan) creëer je automatisch je eigen parcours. Dan, als de muziek haar hoogtepunt bereikt, is het hoofdpersonage finaal doorgedraaid. Het wordt haar rood voor de ogen. Met de recente moordpartijen in Colorado in het achterhoofd komt het eindbeeld verrassend dichtbij. Het is dan ook niet toevallig dat het hoofdpersonage een wit blad is, waar we niets over weten en geen naam krijgt behalve 'je'. Die je, dat ben jij. "Ik doe u aan iemand denken. Is het niet?" (MVS)

TELEX

Warme oproep aan alle TAZ-medewerkers: zaterdag om 16u houden we op het sportstrand een voetbalinterland in het kader van Bato Congo. Wie houdt de TAZ-eer hoog? Kandidaturen: sanne@tartart.be. Warme oproep aan het publiek: we zoeken nog supporters! Afkomen maar, en hou pomponnen en vuvuzela's in de aanslag.

Nog een warme oproep: wegens overdonderend succes is de voorraad sardienblikken waarvan in Waka Waka Afrika auto's wordt gemaakt, uitgeput. Nieuwe (lege) blikjes kunnen tussen 14u en 15u worden afgegeven bij het meetingpoint Familiepark.

Vanmiddag in *Uitgelezen Aan Zee*: kunstenaar Jan De Cock en journaliste Linda De Win. Dat beloven pittige debatten te worden. Wie The Bucket Boyz gisteren miste, kan ze hier ook nog even aan het werk zien. Om 17u op Café Koer.

En op de Speakers' Corner vandaag: Jan De Smet (De Nieuwe Snaar), en Barbara en Stefanie Claes (TAZ-laureate 2010). Om 15u30 onder de bomen aan de kiosk.

COLOFON

Redactie: Steven Heene, Evelyne Coussens, Margo Van Synghele, Filip Tielens, Hannes Dereere, July Mollin, Koen Aelterman, Simon Vandekerckhove

Foto's: Jimmy Kets, Christophe Brysse, Tom Callemin, Luc Depreitere, Jeroen Simoens

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: LUC MUYLEAERT,
TARTART VZW, JAN DECLERCKSTRAAT 2, 8400 OOSTENDE.